

Odprto javno posvetovanje za vmesno oceno Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji (ESPG)

Ozadje Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji (ESPG)

Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG) je evropski instrument financiranja s ciljem pomagati delavcem, ki so izgubili delo zaradi negativnih učinkov globalizacije ali svetovne finančne in gospodarske krize. ESGP zagotavlja financiranje ukrepov v pomoč odpuščenim delavcem, da bi čim hitreje našli novo zaposlitev.

Izraz globalizacija se nanaša na večje spremembe v svetovnih trgovinskih tokovih, ki vplivajo na zaposlenost zaradi:

- bistvenega povečanja uvoza blaga in/ali storitev v Evropsko unijo iz držav in regij, ki lahko blago in storitve proizvajajo z nižjimi stroški;
- hitrega upada tržnega deleža EU, države članice ali regije v sektorju;
- preselitve dejavnosti ali zagotavljanja storitev (in s tem zaposlitev) v države zunaj EU.

Za odpuste, povezane z gospodarskimi krizami, se štejejo tisti, ki vplivajo na

- „[delavce], ki so postali presežni, in [samozaposlene osebe], ki so opustile dejavnost, zaradi še vedno trajajoče svetovne finančne in gospodarske krize [...] ali zaradi nove svetovne finančne in gospodarske krize“.

ESPG lahko pomaga, če imajo odpusti zaradi takih dejavnikov – ali pa vpliva gospodarske krize – pomemben negativen učinek na lokalno, regionalno ali nacionalno gospodarstvo.

Financiranje iz ESGP se lahko uporabi za podporo aktivnim ukrepom na trgu dela, kot so pomoč pri iskanju zaposlitve, usposabljanje/izobraževanje in pomoč za mobilnost v primerih nepričakovanega (množičnega) odpuščanja.

ESPG je bil ustanovljen leta 2006 (z Uredbo (EU) št. 1309/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 je bil ustanovljen ESGP za obdobje 2014–2020 in razveljavljena Uredba (ES) št. 1927/2006 Evropskega parlamenta in Sveta).

Od leta 2007 je ESGP prispeval več kot 560 milijonov evrov za več kot 140 primerov prestrukturiranja v državah članicah in podprl več kot 130 000 delavcev, ki so izgubili zaposlitev zaradi prestrukturiranja, povezanega s spremembami v svetovnih trgovinskih tokovih in globalizacijo, ali zaradi gospodarske in finančne krize. Več informacij o izkušnjah odpuščenih delavcev, ki so s pomočjo ESGP našli nove zaposlitve in priložnosti, lahko najdete na naslednjih spletnih straneh:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=sl&catId=326>

Za obdobje 2014–2020 je bil najvišji letni znesek, ki je na voljo v okviru ukrepov ESGP, zmanjšan s 500 milijonov EUR na 150 milijonov EUR (ta številka temelji na cenah iz leta 2011). Nova uredba o ESGP razširja podporo na nove skupine posameznikov. Med skupinami, ki so sedaj upravičene do podpore iz ESGP (v regijah, kjer je stopnja brezposelnosti mladih leta 2012 presegala 25 %, in sicer v številu, ki je enako številu presežnih prejemnikov, ki prejemajo podporo), so osebe, mlajše od 25 let (30 let, kadar se država članica odloči zvišati starostno omejitev), ki niso zaposlene, se ne izobražujejo ali usposabljujejo (t. i. NEET). Posebni del Uredbe, ki takim mladim omogoča, da koristijo podporo iz ESGP, se uporablja samo do decembra 2017. Sedanja uredba o ESGP tudi dviga prispevne stopnje sofinanciranja ukrepov za posameznike s 50 % na 60 % podpore na ravni EU.

Namen tega posvetovanja je zagotoviti, da dobijo tako najširša javnost kot prejemniki sredstev iz ESPG in organizacije, vključene v načrtovanje in izvajanje ESPG, besedo v prihodnji zasnovi sklada, ter oceniti, kako uporabno je financiranje ESPG, glede na naslednja merila:

- uspešnost: V kolikšni meri so dejavnosti, sofinancirane iz ESPG, dosegle svoj cilj, da **prizadetim posameznikom hitro pomagajo najti novo zaposlitev**, in kjer je to relevantno, mladim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, pomagajo pri iskanju zaposlitve oziroma vrnitvi v izobraževanje ali usposabljanje?
- trajnost: Ali so posamezniki, ki so dobili zaposlitev (oziroma se začeli izobraževati) po sodelovanju v ukrepih s podporo iz ESPG, **uspešno obdržati to zaposlitev** (oziroma zaključiti izobraževanje) v obdobju 6 ali 12 mesecev po koncu podpore ESPG?
- učinkovitost: So **stroški zagotovljene pomoči upravičeni glede na dosežene rezultate**?
- skladnost: Ocena skladnosti se nanaša na vprašanja, v kolikšni meri financiranje iz ESPG podpira druge dejavnosti v pomoč presežnim delavcem (ali NEET), ki se financirajo iz nacionalnih virov ali drugih evropskih skladov (na primer iz Evropskega socialnega sklada), in ali se financirajo **podobne ali dopolnilne dejavnosti**. S sredstvi ESPG se na primer lahko financirajo ukrepi, zelo podobni tistim za presežne delavce na nacionalni ravni, ali pa se z njimi dopolnjujejo ali podpirajo (na primer z zagotavljanjem dejavnosti, ki so bolj prilagojene potrebam posameznikov, kot so individualno svetovanje, podpora vrstniške skupine, podpora za mobilnost itd.); s sredstvi ESPG se omogoča tudi zagotavljanje drugačnih vrst usposabljanj ali daljša usposabljanja, kot bi bilo to mogoče z nacionalnimi sredstvi.
- ustreznost: Ta del ocene se nanaša na to, ali so **merila, ki jih uporablja ESPG** (npr. število delavcev, ki morajo biti odpuščeni v določenem časovnem obdobju, da bi bili upravičeni; merilo, da morajo biti odpusti povezani z globalizacijo ali gospodarsko krizo), še naprej ustrezna in ali je primerno uporabljati sredstva iz ESPG v podporo mladim, ki se ne izobražujejo in niso zaposleni, z istim skladom (in ali naj se s tem nadaljuje).
- dodana vrednost EU: Koncept dodane vrednosti EU se nanaša na vprašanje, v kolikšni meri je ESPG prispeval k temu, da je podpora na voljo dodatnim presežnim delavcem (vpliv na obseg) ali da razpoložljiva podpora **bolj ustreza** položaju vsakega posameznika, česar nacionalni, regionalni ali lokalni organi sicer ne bi zagotovili. Ocenjuje tudi, ali je bila podpora zagotovljena skupinam posameznikov, ki sicer do nje ne bi imele dostopa (vpliv na področje); ali je zagotavljanje ukrepov, financiranih iz ESPG, **prineslo nove izkušnje** o zagotavljanju uspešnih podpornih dejavnosti, ki so bile nato uporabljene drugod (vpliv na vlogo) in ali se je zaradi uporabe sredstev ESPG spremenil način uporabe evropskih in nacionalnih sredstev ter spremenile vrste podprtih dejavnosti (vpliv na proces).